Poštnina plačana

Leto XXII., st. 95 — Ljubljana, torek 22. aprila 1941 — Cena 2 Din

Uprav ništvo: Ljubljana, Knaflje va 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3292

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflje va ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Italijansko vojno poročilo

Grške čete ob albanski meji prisiljene k umiku — Letalski napadi na sovražne ladje in njihova oporišča

Nekje v Italiji, 21. aprila. (Stefani) Komunike št. 319. generalnega štaba italijanskih vojaških sil pravi:

V teku včerajšnjega dneva so prisilile naše čete grške čete, ki so se doslej trdno branile na utrjenih postojankah ob albanski meji, da so odredile umik. Razvile so se ogorčene borbe in se je v eni izmed njih posebno odlikoval 4. polk bersaglierov. Na novo so bili okupirani vsi predeli ob Jonskem morju, vse do starih mej.

Naše letalske formacije so v zaporednih valovih napadale sovražnikove topniške postojanke, zbirališča čet ter sovražnikova motorizirana sredstva. Znatno število motoriziranih sredstev je bilo uničenih in poškodovanih. V prelivih Itake in Krfa je bilo z bombami zadetih mnogo sovražnih ladij. Bombardirane so bile nadalje pristaniške naprave na oporišču Misolungi ter železniški kolodvor v Kalamatu. Italijanska in nemška letala so na mornariško oporišče La Valletto (Malta) izvršila močno ofenzivno akcijo. Eno naše letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. Drugi letalski oddelki so večkrat bombardirali letalsko oporišče Heraklion (Kreta) ter v luki Suda zasidrane ladje. V Heraklionu so bile hudo poškodovane naprave na letališču. V Sudi je bil zažgan sovražni rušilec; od bomb težkega kalibra zadeti parnik se je potopil. Oddelki torpednih letal so večkrat napadli sovražni konvoj v vzhodnem delu Sredozemskega morja, južno od otoka Gaudo. Torpedirala in potopila so veliko cisternsko ladjo s 15.000 tonami ter pomožno križarko z 8000 tonami. Navzlic napadom nasprotnikovega lovskega letalstva in reakciji protiletalskega topništva so se vsa naša letala vrnila na oporišče.

Severna Afrika: V okolici Bardije smo onemogočili sovražnikova prizadevanja, da bi izkrcal čete. Vse čete, ki jim je izkrcanje uspelo, so bile zajete. Naša in nemška letala so bombardirala Tobruk ter poškodovala pristaniške naprave in v luki zasidrane ladje. Druga nemška letala so zadela britanske ladje v luki Solluma; ena transportna ladja se je potopila. V Sollumu je lovsko letalstvo sestrelilo štiri angleška letala. eno letalo tipa Blenheim je sestrelilo protiletalsko topništvo. V noči na 20. april je sovražnik izvršil letalske akcije proti nekaterim področjem v Cirenaiki. Bilo ni niti žrtev niti škode.

Vzhodna Afrika: Sovražne kolone so bile v odseku pri Tigri pognane v beg, zmedene od silnega ognja našega topništva. Na pasu Galla-Sidamo smo izvršili nagel protinapad na sovražnikove čete, ki so skušale približati se našim postojankam. Sovražnikove čete so bile zavrnjene ter so utrpele številne izgube. Angleško letalo, zadeto od protiletalskega topništva, je bilo prisiljeno pristati v naših črtah; posadka je bila ujeta.

Mirno čiščenje zasedenih pokrajin

Zader, 21. aprila. (Stefani) Začasna sistemizacija posadk od reke Save pa do Kotorja se nadaljuje in z njo mirno očiščenje zasedenih pokrajin. Navzočnost čet je zlomila sleherna prizadevanja še poslednjih lokalnih vojaških oddelkov proti mirni okupaciji. V Sloveniji je navzočnost italijanskih čet povzročila vtis, da je ta dežela povezana z italijansko usodo v ozračju spoštovanja lokalnih tradicij in zaupanja s strani Slovencev. Na dalmatinskem ozemlju so se povrnili v svoje kraje številni begunci, ki so 20 let ali še več živeli v inozemstvu. Ob navdušenju domačega prebivalstva je fašistična vlada navzlic vsem prometnim težkočam pripravila velike količine živeža in je armadno poveljstvo odredilo, da se prebivalstvu razdeli 300.000 stotov moke z namenom, da se za prvo silo zboljša prehrana domačega prebivalstva.

Italijanski poslanik v Beogradu živ

Rim, 21. aprila. (Stefani). Italijanski poslanik in osebje poslaništva v Beogradu so živi in zdravi. Prav tako sta v Beogradu bivša italijanska konzula v Skoplju in Bitolju.

Nemško poslaništvo v Beogradu se je moralo preseliti v poslopje bivšega češkega poslaništva, ker je poslopje nemškega poslaništva pogodilo 7 letalskih bomb.

Nemško vojno poročilo

Nemško prodiranje preko Larisse proti jugu in preko Pindosa proti zapadu

Berlin, 21. aprila (DNB) Nemško vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

V Grčiji so prodrle nemške čete v zasledovanju poraženega sovražnika preko Larisse daleč proti jugu. Drugi oddelki so zavzeli v prodiranju preko pogorja Pindosa proti zapadu nad 1500 metrov visok prelaz pri Medzovonu.

V Albaniji so dosegle italijanske čete v nadaljnjem napredovanju na mnogih mestih grško mejo.

Letala so na grški vzhodni obali z dobrim uspehom nastopila proti angleškim ladjam za prevoz čet. V luki Volosu je bila z bombo uničena sovražna trgovska ladja s približno 7.000 tonami. Pri Chalkisu sta bili težko zadeti dve veliki transportni ladji. Lovska letala so 19. aprila brez lastnih izgub sestrelila pet angleških bojnih letal in eno lovsko.

V Sredozemlju so nemški letalci potopili v sovražnem konvoju veliko transportno ladjo s polnim zadetkom najtežjega kalibra. Nemška in italijanska bojna letala so zadnjo noč zopet z dobrim učinkom napadla pristanišče La Valetto na otoku Malti.

V Severni Afriki so bili odbiti ponovni sovražnikovi sunki, podprti z oklopnimi vozovi, na Sollum in iz Tobruka. Nemški lovci so sestrelili tukaj v letalskem boju štiri lovska letala tipa Hurricane. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno angleško vojno letalo.

Pred angleško vzhodno obalo je bila trgovska ladja s približno 3.000 tonami zadeta od bombe. Računa se lahko, da je izgubljena. V severovzhodni Škotski so nemški letalci v nizkem poletu obmetavali z bombami angleške tvorniške naprave. V letalskem boju nad Kanalom in pred izlivom reke Temze je izgubil sovražnik dve lovski letali tipa Spitfire, nad angleško jugozapadno obalo pa eno bojno.

Mornariško topništvo je obstreljevalo sovražne trgovske ladje pred Dovrom.

Sovražnik je zadnjo noč s slabšimi silami na več krajih severozapadne in zapadne Nemčije metal bombe, ki so poškodovale samo stanovanjska poslopja ter zahtevale nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno izmed letal, ki so napadla.

V bojih severno od Zagreba se je ritmojster Sachenbacher 13. aprila odlikoval s tem, da je s svojim kolesarskim oddelkom po odločni akciji ujel sovražni divizijski štab in tako pripomogel k predaji večine te divizije, približno 12.000 mož.

Veliko opustošenje v Londonu

New York, 21. aprila. (DNB). Listi poročajo, da je bil nemški letalski napad na London v noči na nedeljo še hujši nego oni prejšnji teden. »New York Herald Tribune« pravi, da so več ur odmevale eksplozije bomb. Povzročena škoda je zelo velika.

Odbit angleški letalski napad

Berlin, 21. apr. (DNB). V noči od 20. na 21. aprila so manjše skupine angleških letal preletele ozemlje ob zapadni nemški meji. Del sovražnih letal je bil ustavljen ter zavrnjen od protiletalskega topništva že ob obali sami. Nekaj rušilnih in zažigalnih bomb je bilo vrženih na različnih področjih, kjer pa so bombe povzročile le manjšo gmotno škodo v stanovanjskih okrajih.

Nezgoda angleškega letala

Dublin, 21. aprila. (DNB). Angleško vojaško letalo, ki je na nedovoljen način preletelo ozemlje svobodne irske države, se je zrušilo nad grofijo Wicklow.

Epidemija pegastega legarja v Gibraltarju

Madrid, 21. aprila. (DNB) Iz Algecirasa poročajo, da je v Gibraltarju izbruhnila epidemija pegastega legarja. Angleški poslanik pri španski vladi Hoare, ki se je mudil v Gibraltarju, je zato takoj odpotoval.

Ogromni požari v Ameriki

New York, 21. aprila. (DNB) Vročinski val, ki se je zadnje dni pojavil v vzhodnem delu Zedinjenih držav, je povzročil veliko škodo. V 6 državah je nastalo okoli 400 gozdnih požarov. V Lakewoodu v državi New Jersey je bilo uničenih nad 200 hiš. 100 ljudi je bilo ranjenih. V zapadni Virginiji je neki kraj požar popolnoma uničil.

Praški nadškof umrl

Praga, 21. aprila. Praški nadškof dr. Kaspar je v starosti 81 let umrl.

Bolgarska zasedba osvojenih pokrajin

Sofija, 21. aprila. Bolgarske čete nadaljujejo zasedanje določenih bolgarskih predelov, ki so jih osvobodile nemške čete. Kakor je bilo že javljeno, so pričele bolgarske čete korakati že včeraj ter so se najprej obrnile proti Egejskemu morju, kjer bo bolgarska vojska v naslednjih dneh okupirala kraje Xanthi, Giumurgina, Kavalla, Dedeagač, Seres, Darama in Dimotika.

Bolgarski finančni minister je v zvezi s tem izdal uredbo, da bo veljala na področju Bolgariji priključenega novega ozemlja grška drahma 60 stotink vrednosti leva, dočim bo v pokrajinah bivše Jugoslavije veljal jugoslovenski dinar 1 bolgarski lev in 60 stotink.

Kralj Peter II. v Atenah

Berlin, 21. aprila. (DNB). Kakor poročajo iz Bukarešte, se mudi 17-letni srbski kralj Peter že nekaj dni v Atenah skupno z generalom Simovićem in drugimi osebnostmi. Javljajo tudi, da je Churchill dovolil kralju Petru plačevanje letne apanaže.

Jugoslovanski begunci v Ankari

Carigrad, 21. aprila. (DNB) Iz Ankare prihaja še nepotrjena vest, da sta tamkaj pristali dve jugoslovanski letali s političnimi begunci jugoslovanske vlade.

Kralj Boris pri Hitlerju

Berlin, 21. aprila. (DNB). Vodja Hitler je sprejel v soboto zvečer bolgarskega kralja Borisa. Včeraj se je kralj Boris vrnil v Sofijo.

Obtožbe Moskve

New York, 21. aprila. (DNB) Včerajšnji ameriški listi deloma ponatiskujejo članek moskovske oficiozne »Pravde«, ki v ostrih besedah obtožuje vladi Velike Britanije in Zedinjenih držav, da si s ščuvanjem prizadevata zaplesti Sovjetsko unijo v vojno z Nemčijo in Japonsko. Stališče, ki ga je glede te angleško-ameriške taktike zavzela moskovska »Pravda«, je napravilo v ameriški javnosti zelo globok vtis. Splošno sklepajo v merodajnih ameriških krogih, da so bile s to ostro zavrnitvijo »Pravde« dokončno pokopane še poslednje nade, da bi moglo priti do kakega tesnejšega sodelovanja med Sovjetsko unijo na eni ter med Anglijo in Zedinjenimi državami na drugi strani.

Nemiri v Indiji

Kabul, 21. aprila. Iz Indije javljajo, da je v Ahmedabadu zopet prišlo do nemirov. Angleška policija je streljala v množico demonstrantov. Ena oseba je bila ubita, štiri pa ranjene. Izvršenih je bilo 400 aretacij.

Povratek beguncev v zasedeno Francijo

Pariz, 21. aprila. Nemške okupacijske oblasti so dovolile 50.000 beguncem, da se smejo vrniti iz nezasedene v zasedeno Francijo.

Kr. Civilni Komisariat za zasedeno slovensko ozemlje

Naredba

Kralj. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje, Zvezni Tajnik Emilio Grazioli

odreja

§ 1

Lira je v zakonito določenem razmerju napram dinarju (sto dinarjev je 30 lir) na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski oboroženi sili, zakonito plačilno sredstvo.

§ 2

Vsa državna civilna oblastva ter vse pravne in fizične osebe so poleg dinarja pravno veljavno dolžne prejemati tudi lire v poravnavo svojih terjatev.

§ 3

Kdor bi se prekršil zoper to odredbo, bo kaznovan po obstoječih zakonih.

Ljubljana, dne 20. aprila 1941/XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje
E. Grazioli s. r.

Ljubljanski nadškof Mons. Rožman pri g. Kr. Civilnem Komisarju

Ljubljana, 21. aprila.

Včeraj zjutraj se je ljubljanski nadškof Mons. Rožman v spremstvu Mons. Nadraha, generalnega vikarja stolnega Kapitlja, in Mons. Kimovca podal na sedež Kr. Civilnega Komisarja, da bi obiskal Federalnega Komisarja Emilia Graziolija.

Ob prihodu sta ga sprejela polkovnik Piovani in posebni Tajnik, ki sta ga spremljala v prostore g. Kr. Civilnega Komisarja. Na stopnicah so vršili častno stražo Kraljevi Karabinjerji.

Mons. Rožman je izročil Kr. Civ. Komisarju svoje pozdrave in pozdrave vse duhovščine po italijanskih četah zasedenega slovenskega ozemlja, zagotavljajoč mu popolno sodelovanje cerkvenih oblasti s Fašistično Italijo v interesu prebivalstva.

Kr. Civilni Komisar se je zahvalil ter se zadržal v prisrčnem razgovoru z nadškofom in njegovim spremstvom o različnih vprašanjih, ki zanimajo Cerkev.

Odlični cerkveni dostojanstvenik je zapustil sedež Komisariata, pozdravljen z istimi častmi.

Obiski pri Kr. Civilnem Komisarju

Ljubljana, 21. aprila.

Včeraj in danes je Kr. Civilni Komisar sprejel udanostne obiske tehle ljubljanskih osebnosti: Rektorja Kr. Univerze v Ljubljani Mons. dr. Slaviča ter gospode dekane fakultet, dr. Jakoba Kondo, predsednika pokrajinskega Kasacijskega sodišča, dr. Antona Stuhca, državnega pravdnika, g. Josipa Mozetiča, direktorja Finančne direkcije, g. Josipa Štuklja, direktorja PTT, g. Kavčiča, direktorja železnic, dr. Vidmarja, direktorja Poštne hranilnice, dr. Antona Kodreta, predsednika Zveze Gasilskih društev ter zastopnike predsedstva Rdečega Križa dr. Otona Fetticha in dr. Franceta Skaberneta.

Proslava obletnice ustanovitve Rima

Notranja izgradnja Italije se kljub vojni nadaljuje

Rim, 21. aprila. (DNB) Kakor vsako leto doslej je bila tudi na letošnjo obletnico ustanovitve Rima na vsem italijanskem ozemlju izročena svojemu namenu vrsta javnih zgradb kakor mostov, cest, železniških prog, vodovodov, vojašnic, šol itd. Na številnih proslavah, ki so bile v zvezi s tem organizirane, so govorniki zlasti podčrtavali dejstvo, da fašistična Italija navzlic ogorčenim borbam, ki se bijejo na številnih frontah, neumorno nadaljuje z notranjo izgradnjo dežele.

Rim, 21. aprila. (DNB) Rumunski kralj in vodja države general Antonescu sta o priliki obletnice ustanovitve Rima poslala Kralju in Cesarju Italije kakor tudi Duceju brzojavne čestitke, v katerih izražata hkrati tudi svoje občudovanje nad sijajnimi uspehi, ki so jih dosegle italijanske čete v zadnjem času.

Povratek Macuoke v Tokio

Tokio, 21. aprila. (DNB). Japonski zunanji minister Macuoka se bo jutri vrnil s 14-dnevnega potovanja po Evropi v Tokio. Japonski listi prinašajo prisrčne pozdravne članke in poudarjajo Macuokove uspehe, ki jih je dosegel v Evropi. Obenem naglašajo, da se šele sedaj začenja za japonsko diplomacijo in politiko pravo delo. Treba bo izrabiti učinek Macuokovega potovanja in spremeniti v prakso njegove izkušnje.

Tokio, 21. aprila. (Stefani). V japonski prestolnici pričakujejo, da se bo zunanji minister Macuoka vrnil v Tokio v sredo.

Tokio, 21. aprila. (DNB). Nemški veleposlanik pri japonski vladi general major v. Ott se je vrnil iz Berlina zopet v Tokio.

Novi francoski poslanik v Moskvi

Pariz, 21. aprila. Novi francoski poslanik pri ruski vladi Bergery je iz Pariza odpotoval v Moskvo.

Francosko-japonski razgovori

Tokio, 21. aprila. Francoski poslanik je imel razgovor z namestnikom zunanjega ministra Ohašijem o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Nemški jekleni šlemi v Ameriki

Washington, 21. aprila. (DNB). List »Washington Post« javlja, da je sklenila ameriška vojska uvesti nemške jeklene čelade, ker so mnogo boljše nego dosedanje ameriške.

Zadnje slovo od dr. h. c. Ivana Hribarja

Glej poročilo na 2. strani.

Grški kralj je sam prevzel vodstvo vlade

ker se bivšemu vojnemu ministru Mazarakisu ni posrečilo po smrti Korizisa sestaviti nove vlade

Carigrad, 21. aprila. (Stefani) Kakor poročajo iz Aten je grški kralj naslovil na grško prebivalstvo posebno proklamacijo, katere glavni namen je zabrisati tragični vtis, ki ga je v vseh grških krogih povzročila nenadna in skrivnostna smrt že drugega grškega ministrskega predsednika v teku nekaj mescev, kakor tudi zabrisati neugoden vtis zaradi vojaških porazov, ki jih je Grčija utrpela s strani vojaških sil držav osi.

V proglasu napoveduje grški kralj svojo odločitev, da bo v bodoče sam direktno vodil posle svoje vlade zaradi kritičnih trenutkov, ki jih preživlja grška država. Nato poziva kralj Jurij grške vojake in vse državljane, naj se še nadalje bore kakor doslej, zatrjujoč jim, da je borba potrebna za jamstvo pravic grškega naroda, ko bo »dosežena končna zmaga«. Proglas se zaključuje z besedami: »Bog čuvaj Grčijo!«

K temu pripominjajo v Carigradu, da bi se po usodi, ki je zadela oba zadnja grška ministrska predsednika, lahko sedaj reklo, ko se je grški kralj odločil, da sam nadaljuje njihove posle, — Bog čuvaj grškega kralja. Razen tega pripominjajo v merodajnih carigrajskih krogih, da je razen drugih vojaških osebnosti stopilo v krog grškega kabineta še troje nadaljnjih generalov. V novi vladi, ki bo delala, kakor je bilo že najavljeno, pod predsedstvom kralja, je tudi šef generalnega štaba grške mornarice, ki ima vsa pooblastila ministra.

Solun, 21. aprila. (Stefani) Kakor se je zvedelo, se bivšemu grškemu vojnemu ministru generala Mazarikisu ni posrečilo sestaviti po smrti Korizia vojaške vlade. Zato se je kralj Jurij II. odločil, da sam prevzame vodstvo vladnih poslov.

Skrivnost Korizisove smrti

Bern, 21. aprila. (Stefani) Londonski dopisnik švicarskega lista »Gazette de Lausanne« poroča, da tudi v Londonu kakor sednik grške vlade Korizis res izvršil samodrugod ne verjamejo, da je zadnji predmomor. V londonskih krogih opozarjajo, da je pred tremi meseci angleški zunanji minister Eden napovedal, da Korizis ne bo preživel pravoslavnih velikonočnih praznikov.

★

Bombardiranje Pireja

Berlin, 21. aprila. (DNB). Nemška letala so v nedeljo ponovno napadla angleške ladje v grških pristaniščih. Zlasti močno je bil bombardiran Pirej, pri čemer so bile vržene zažigalne in ekrazitne bombe ter je bila povzročena velika škoda. O priliki napada na Pirej, je bil, kakor javlja atenski radio, tudi v Atenah letalski alarm, kakor običajno, pa so nemška letala Atene samo preletela, ne da bi mesto napadla. Atensko poročilo tudi priznava, da so nemška letala bombardirala včeraj več točk na Kreti.

Poslednje angleško upanje

Berlin, 21. aprila. (DNB). Londonski list »Sunday Express« označuje pošiljanje angleške ekspedicijske vojske v Grčijo kot veliko pogreško. Pravi, da preostaja sedaj samo še upanje, da se posreči angleške čete v Grčiji zopet vkrcati in evakuirati. Pisec pravi dalje, da je pošiljanje angleške vojske v Grčijo pomenilo pravo vabilo Nemcem, da vržejo angleško vojsko v morje.

New York, 21. aprila. (DNB). Newyorški listi poročajo na veliko o nemških zmagah v Grčiji. V zavzetju Larisse vidijo znak, da bo kmalu konec vojne na Balkanu, ki jo je izzvala Anglija.

Danski listi o položaju v Grčiji

Kodanj, 21. aprila. (DNB). Danski listi poročajo o uspehih nemške vojske v Grčiji ter pravijo, da drvi nemška vojska preko grškega ozemlja kakor plaz. »Berlingske Tidende« poudarja predvsem nemške letalske napade na angleško vojsko ter pravi, da povzročajo pravi pekel. Napadi nemških strmoglavcev bodo povzročili, da bo angleški umik iz Grčije postal prav tako slaven kakor oni iz Dunkerquea.

★

Angleške priprave za umik iz Egipta

Carigrad, 21. aprila. (DNB) Iz Kaira poročajo, da sta stranki »Vafd« ter egiptska neodvisna ustavna stranka sklenili, da se njuni člani sestanejo k skupni konferenci, na kateri bodo proučili položaj v zvezi z razgovori med generalom Wavellom in predsednikom egiptske vlade Siri pašo. Notranje politični položaj v Egiptu je popolnoma v znamenju naraščajoče napetosti med raznimi strujami, ki skušajo odločati o usodi Egipta. Politični opazovalci na Bližnjem vzhodu posvečajo precejšnjo pozornost vestem o zbiranju anglofilskih elementov, ki so pobegnili iz Iraka in se sedaj zbirajo v Anamu, nič manjše pozornosti pa ne posvečajo vestem, da so se angleške imperialne čete izkrcale v Basri, kakor zatrjujejo z namenom, da si zajamčijo zveze preko iraškega ozemlja. Te zveze preko iraškega ozemlja so Angležem očitno potrebne za umik imperialnih čet iz Egipta, ker je mogoč edino le preko Palestine in Iraka v Indijo. Ni izključeno, da potrebujejo Angleži zveze preko Iraka tudi za morebitno zasedbo Sirije, kakor tudi, da si bo Anglija prizadevala z vojaško silo vreči oziroma vsaj ustrahovati novi nacistični režim v Iraku ali pa bo morda poizkušala v Iraku, Siriji, Transjordaniji in Palestini organizirati svoje »nadomestne postojanke« za izgubljeni Egipt. Na željo kralja Ibn Sauda bo odpotovala v Saudovo Arabijo tudi posebna iraška vojaška misija, da reorganizira Saudovo armado.

New York, 21. aprila. Ameriški radio in ameriške poročevalske agencije javljajo, da so britanske čete prestopile mejo Iraka ter odkorakale v razne predele dežele.

Ameriška sodba o položaju Anglije

New York, 21. aprila. (Stefani) Ameriški senator Nye je imel snoči po radiu govor, v katerem je svaril Američane pred napačno bojaznijo, da bi mogel poraz Velike Britanije spraviti v nevarnost Zedinjene države odnosno gospodarstvo Zedinjenih držav. Senator Nye je naglasil, da je prepričan, da britanskemu imperiju ni več pomoči, ker je v resnici že poražen. Poudaril je tudi, da je bil vpliv Velike Britanije zmerom usoden za mnoge države na svetu, ker je neprestano ustvarjal med državami sumničenja in neupravičene rivalitete.

List »New York Inquirer« ugotavlja v razmotrivanju Rooseveltovih intervencijonističnih načrtov med drugim tudi dejstvo, da Zedinjene države danes nikakor niso v polni meri pripravljene za kak vojni spopad ter da nimajo v vodstvu osebnosti, ki bi predstavljala zadostno jamstvo, da bi ameriške vojaške sile dosegle kake vojaške uspehe in sicer tudi v primeru, če bi bile Zedinjene države danes že do zob oborožene.

New York, 21. aprila. (Štefani) V ameriških sindikalističnih krogih zatrjujejo, da bi vsako morebitno agresivno dejanje Anglije proti irskim lukam sprožilo v Zedinjenih državah množestvene stavkovne pokrete in da bi predvsem pričelo stavkati pristaniško delavstvo v ameriških lukah, odkoder teče ameriška pomoč proti Veliki Britaniji.

Pesimistična sodba o položaju v Sredozemlju

Beirut, 21. aprila. (DNB) Kakor poroča »Radio Levant«, smatrajo v merodajnih krogih v Kairu položaj na Sredozemlju za Anglijo in Grčijo kot skrajno resen. Tudi v Carigradu si v merodajnih krogih ne delajo več nikakršnih iluzij o usodi, ki čaka Grčijo.

Nezadovoljstvo v Avstraliji

New York, 21. aprila. (DNB) »New York Times« javlja iz Sidneya, da vlada v avstralski javnosti veliko nezadovoljstvo zaradi pomanjkljivosti angleških poročil o vojnem položaju. Zaradi nerazpoloženja javnega mnenja je namestnik ministrskega predsednika Fadden pozval angleško vlado, naj bolje obvešča javnost o položaju.

Poslednja pot dr. h. c. Ivana Hribarja

Občinstvo je v velikem številu izkazalo utemeljitelju sodobne Ljubljane poslednjo čast

Ljubljana, 21. aprila. Ob veliki udeležbi občinstva smo včeraj ob 17. spremili izpred kapele sv. Andreja na Žalah na pokopališče k Sv. Križu pozemske ostanke velikega nesmrtnega rojaka, nekdanjega kr. namestnika, ministra in senatorja, častnega meščana in dr. h. c. Ivana Hribarja. Pogrebu so med drugimi prisostvovali bivši ban dr. Natlačen, škof dr. Rožman, predsednik mestne občine dr. Adlešič s podpredsednikom dr. Ravniharjem in korporativno zbranimi člani mestnega sveta, rektor univerze dr. Slavič z dekani vseh fakultet in pokojnikovim promotorjem univ. prof. dr. Polcem, šefi javnih uradov ter predstavniki številnih kulturnih, stanovskih in gospodarskih korporacij. Pogrebne slovesnosti, ki so potekle v največji tišini in skromnosti, je uvedel en sam pater frančiškan, nato pa je h krsti pristopil predsednik mestne občine dr. Adlešič in se v izbranih besedah poslovil od borbenega in do zadnjega delavnega moža, ki mimo njegovega imena ne bo mogel noben zgodopisec naše domovine.

Hribarjeva v najširšo razprostranjenost segajoča prizadevanja bo nepristransko presodila in ocenila — zgodovina.

Nesporno je pa že danes, da si je Ivan Hribar za našo Ljubljano pridobil zasluge, ki jamčijo, da bo njegovo ime vedno med glavnimi oblikovalci našega mesta in mu zagotavljajo trajno hvaležnost ljubljanskega prebivalstva.

Čim bolj smo se oddaljevali od časov delovanja Ivana Hribarja na mestnem magistratu, tem bolj smo spoznavali in cenili njegove velike uspehe za Ljubljano.

Zastarelo, malomeščansko Ljubljano je mestni svetovalec Hribar preobrazil v prizadevno provincialno mesto, zmožno napredka in razvoja. Župan Ivan Hribar je pa svoji domovini sezidal dostojno glavno mesto in lepo središče vseh kulturnih in gospodarskih prizadevanj naroda.

Ko je l. 1882. mladi Hribar prišel v mestni svet ljubljanski, je prinesel na magistrat prepričanje, da so zanesljiv temelj napredka edino gobre finančne razmere, jamstvo za blaginjo prebivalstva pa v prvi vrsti zdravje prebivalstva. Zato je uveljavil svoj predlog za ustanovitev Mestne hranilnice, da je začela poslovati 1889., nato pa kmalu za mestni vodovod, ki je bil izročen javni uporabi l. 1890. ter je njemu prinesel častno meščanstvo.

Na 51 let stari diplomi častnega meščanstva za Ljubljano zaslužnega pokojnika je izrečena »živa želja župana in občinskega sveta, da novo izvoljenega častnega meščana trudoljubiva delavnost ostani dolgo ohranjena mestni občini.«

To željo tedanjega predstavništva Ljubljane je Ivan Hribar izpolnil do skrajne možnosti. Božja previdnost je častnega meščana Ivana Hribarja mestu ohranila še nad pol stoletja, varovala in krepila njegovo delavnost, da je po potresu na ruševinah sezidal novo Ljubljano.

Kaj je pomenil Ivan Hribar med ruševinami stare Ljubljane, nam pričajo besede tedaj uglednega mestnega svetovalca notarja Gogala:

»Hribar misli na vse. On misli za nas vse in za župana.« Zato je naravno, da je bil Ivan Hribar 7. maja 1896. soglasno izvoljen za župana ljubljanskega. — Čisto resnico je sam zapisal v svoje «Spomine«, da je »poln veselja do dela in procvita Ljubljane prevzel županske posle.«

Prvo veliko delo župana Hribarja je regulacijski načrt nove Ljubljane, modernega kulturnega in gospodarskega središča naroda. Po načelih svoje dobe je zidal novo Ljubljano, vendar je pa hotel čestitljivo zgodovino mesta ohraniti do zadnjega lista ter je zato nastavil mestnega arhivarja. Za svoja prizadevanja na kulturnem polju je pridobil mecena Josipa Gorupa in z njegovo pomočjo ustanovil ter sezidal višjo dekliško šolo, imenovano licej, ter osnoval društvo »Mladiko«, ki je sezidalo še danes uspešno delujoči internat. Z novim letom 1898. je pa Ivan Hribar slovesno otvoril mestno elektrarno in dal Ljubljani električno luč ter sodobno pogonsko silo, potrebno za napredek obrti in industrije. Istega leta je izročil namenu tudi novo topničarsko vojašnico, gasilcem je pa leta 1899. dal novi Mestni dom in na novejto leta dan 1900. v njem odprl reševalno postajo, drugi dan pa še posredovalnico za delo in službe.

Jeseni 1901. je po Hribarjevi Ljubljani stekla električna cestna železnica, najznačilnejše znamenje prizadevnega modernega mesta. To leto je bilo posebno plodonosno za Ljubljano, saj je dobila dve veliki novi ljudski šoli, prepotrebno savetišče za onemogle na Japljevi cesti, poleg tega je pa župan Hribar sezidal več hiš za onemogle, zlasti je pa podrli meščanski špital prerodil v mogočno palačo meščanske imovine za podporo revnim. Že je stal tudi novi Zmajski most, a dne 31. julija 1905. je župan Hribar izpolnil davno željo vse domovine, ko je prevzel ključe ljubljanskega gradu.

Ne utegnem našteti vseh del zaslužnega častnega meščana in omenim naj samo, da so se pod njegovim županovanjem pričela tudi velika regulacijska dela za izsuševanje Barja, a meseca majnika 1906. je Ljubljana dobila novo pokopališče pri sv. Križu, kamor je danes namenjena njegova in naša pot.

Ko je leta 1910. Ivan Hribar zapustil županski stol, je lahko ponosno pogledal na svojo — na Hribarjevo Ljubljano.

Vsa prerojena in mlada se je naglo razvijala in uspešno napredovala. Postala je resnično središče narodnega gospodarstva in vse narodno premoženje se je zbiralo v Mestni hranilnici ter v drugi ustanovi gospodarstvenika Ivana Hribarja — v Ljubljanski kreditni banki.

Naglo so tekli dogodki in med odločilnimi možmi za usodo Ljubljane in našega naroda je bil vedno tudi častni meščan ljubljanski — Ivan Hribar. Na najvišjih mestih, v narodni skupščini in v senatu se je potegoval za koristi in ugled Ljubljane, z ljubeznijo do našega mesta je v Ljubljani opravljal dostojanstveno službo kraljevega namestnika.

Od svoje mladosti je v Ljubljani deloval za kulturni napredek naroda kot novinar in pisatelj, postal je mecen Narodne galerije in uspešnega borca za kulturne pravice slovenskega naroda je ljubljanska univerza po pravici in po zaslugi počastila s častnim doktoratom.

Preroditelj Ljubljane Ivan Hribar je znamenja častnega meščanstva nosil s ponosom 51 let, za njegovo 90-letnico mu je pa Ljubljana pripravljala novo počastitev, da mu jeseni ob njegovi 90 letnici izroči zlate insignije častnega meščanstva.

Letošnja Velika noč je glavnemu mestu domovine prinesla novo dobo z novimi razmerami in z novimi zahtevami, a častnega meššćana dr. Ivana Hribarjo je oddržala preteklost.

Ničesar več ne moremo zaslužnemu preroditelju Ljubljane dati nego — grob.

Vanj bomo položili priznanje, da je storil več kot svojo dolžnost. Nanj bomo polagali mi in zanamci — pravo hvaležnost.

Tihi grob dr. Ivana Hribarja bo nam bodoči Ljubljani glasno govoril o nestalnosti in minljivosti vsega človeškega. Hvaležni spomin nanj nas bo pa utrdil, da so v vseh časih in pri vseh narodih dela in žrtve iz čiste ljubezni do domovine — nesmrtne!

Slava častnemu meščanu mesta Ljubljane — dr. Ivanu Hribarju!

Množica pogrebcev je s solzami v očeh poslušala županov poslovilni govor ter se odzvala njegovemu pozivu s trikratnim »slava«, nato pa je nemo spremila krsto do odprtega groba. Zemlja je vzela vase, kar je njenega, spomin dr. h. c. Ivana Hribarja pa bo po njegovih delih živel vekomaj.

Kaj hoče Irska

New York, 20. aprila. (DNB). Irski poslanik v Washingtonu Brennan je v intervjuvu z dopisnikom lista »Newyork Sun« izjavil, da si Irska želi od Amerike in Anglije dobav protiletalskega topništva, protitankovskih topov, avtomatičnih pušk, strojnic in vsakovrstne municije. Kot protiuslugo pa nudi Iraka svojo odločno nevtralnost ter obljubo, da se bo z vsemi svojimi silami postavila v bran, ako bi bila napadena. Značilno v tem razgovoru pa je, da se nikjer ne omenja vprašanje morniških oporišč za Anglijo. Irski poslanik je samo ponovno odločno izjavil, da Irska pod nobenimi pogoji ne bo dala svojih luk na razpolago Angliji. V primeru, da bi bila Irska napadena od Nemčije — tako je Brennan izjavil dopisniku newyorškega lista — pa bi Irska pozdravila, ako bi ji angleške čete prišle na pomoč. Izjavil je baje tudi, da v tem primeru Angliji ne bi bilo treba čakati na nikak formalni poziv z iske strani. Toda mimo vseh teh malo verjetnih možnosti je Irska — kakor je izjavil poslanik Brennan — odločena, da ostane izven sedanje vojne.

Brežice pod nemško upravo

Brežice, 21. aprila.

Od Maribora, Logatca in daljne Banja Luke so se vrnili že skoraj vsi fantje in možje zdravi na svoje domove.

Brežičani smo se kaj hitro vživeli v nove razmere, ki so nastale po prihodu zmagovite nemške vojske. Na sreskem načelstvu je že prevzel posle nemški komisar. Z nastopom civilne oblasti so se izvršile tudi spremembe v vodstvu občinske uprave. Za predsednika občine je bil imenovan znani trgovec g. Pisterič, za njegovega namestnika pa priljubljeni trgovec g. Schmidt, ki se izkazuje povsod požrtvovalnega za dobro občanov.

V Brežicah, Rajhenburgu, Sevnici in Podsredi pa so nastopili službo že novi občinski tajniki. Delo v uradih in drugod teče mirno dalje.

Vprašanje naše aprovizacije

Ker so trenutno zaprte naše prometne zveze s številnimi kraji, iz katerih smo se prej oskrbovali, se je pojavilo nujno vprašanje naše bodoče oskrbe z živili. Kakor čujemo, se za to vprašanje živo zanima Civilni Komisariat in se z njim bavijo tudi ostali pristojni činitelji. Kakor smo izvedeli, obstoje izgledi, da bodo v bližnji bodočnosti zopet vzpostavljene stare poslovne zveze in bomo lahko dobili potrebna živila tudi iz Hrvatske in iz Vojvodine. Pri tem gre predvsem za zadostno preskrbo Ljubljane, kot glavnega konzumnega centra. Prizadevanje gre tudi za tem, da se čimprej vzpostavijo poslovne zveze s tvrdkami v Italiji. Vzporedno so v teku posvetovanja glede bodoče oskrbe podjetij z najvažnejšimi surovinami, da podjetja ne bi bila primorana odpuščati delavstva.

Tečaj dinarja nasproti liri

Kakor je znano, je bil tečaj dinarja v zasedenem ozemlju do nove odredbe določen v razmerju 100 din za 30 lir, odnosno 100 lir za 333.33 din. Nasproti dosedanjemu tečaju, ki je znašal v kliringu okrog 230 din za 100 lir, je novi tečaj precej višji. Kakor doznavamo, so oblastva pri določitvi novega tečaja upoštevala, da je treba tečaj dinarja nasproti liri spraviti v sklad s pariteto kupne moči. Znano je, da je zlasti v zadnjem letu kupna moč dinarja precej popustila, kar je prišlo vidno do izraza v rastočem indeksu cen, ki se je pri nas v mnogo večji meri dvignil kakor v drugih državah, zlasti v Italiji in Nemčiji. Vrhutega je bilo treba upoštevati, da je bil že lani v jeseni tečaj nemške klirinške marke povišan od 14.80 na 17.80, sedaj pa so nemška okupacijska oblastva določila tečaj 20 din za eno marko. Končno je bila pri določitvi novega tečaja merodajna tudi okolnost, da se prepreči tihotapstvo dinarjev iz sosednih pokrajin na okupirano področje v zameno za lire.

Finančno poslovanje mestne občine

Po informacijah, ki smo jih dobili pri mestnem finančnem uradu, je finančno poslovanje mestne občine zopet normalizirano. Mestna občina je iz razpoložljive znatne blagajniške gotovine izplačala trgovcem in obrtnikom vse zapadle račune in sploh vse, kar je bilo likvidno, in to navzlic temu, da je že prej izplačala uslužbencem prejemke za maj in junij.

Tudi skrb mestnega načelstva gre za tem, da čim prej zopet oživi gospodarsko poslovanje v mestu. Zato bo občina podpirala investicijsko delavnost do skrajnih mej, da zaposli čim več delavcev, ki nimajo zaslužka.

Trenotno so zaradi poslovnega zastoja dohodki mestne občine slabi, vendar občina v prihodnjih mescih za tekoče potrebe ne bo potrebovala velikih zneskov gotovine, ker je, kakor rečeno, uslužbencem že izplačala prejemke za dva mesca in je vrhu tega poravnala likvidne račune.

Poslovanje finančne direkcije

Po informacijah, ki smo jih dobili na finančni direkciji, se tudi tam vršijo izplačili vseh do 17. t. m. likvidiranih računov (predvsem za dobavljeno blago), medtem ko se po 17. t. m. likvidirani računi zaenkrat še ne izplačujejo.

Gospodarske vesti

= **Predsednik Trgovinsko - industrijske zbornice g. Čeč in tajnik dr. Pless sta bila včeraj sprejeta pri Kr. Civilnem Komisarju g. Grazioliju, ki sta mu sporočila izraze vdanosti.**

= **Spremembe v trgovinskem registru.** Pri Akcijski družbi za kemično industrijo na Dunaju, podružnici v Ljubljani, je izbrisan reprezentant družbe Steinberg Viljem, vpisana pa sta nova predstavnika družbe Aleksander Rosman, višji uradnik tovarne, in inž. Folke Fröier, tehnični ravnatelj tovarne, oba v Ljubljani. — Pri Centralni vinarni d. d. v Ljubljani je izbrisan član upravnega sveta Fortunat Lužar, vpisan pa je član upravnega sveta Avgust Martinčič, ključavničarski mojster v Ljubljani. — Pri družbi Jutopatent, družbi z o. z. v Ljubljani, je izbrisan poslovodja Oskar Černe. — Z glavnico 900.000 din je ustanovljena družba Peter Majdič — Merkur, kovinska, industrijska in trgovska družba z o. z. v Kranju, ki je prevzela vso zalogo dosedanje tvrdke Peter Majdič — Merkur, kovinska, trgovinska in industrijska družba z o. z. v Celju, ki je v likvidaciji (poslovodje: Petka Pinter iz Ljubljane, Milana Böhm iz Jarš in Deša Paljaga iz Maribora). — Nadalje je vpisana v trgovinski register tvrdka C. & D. Kočevar, tovarna gospodarskega orodja v Kamniku. — Pri Splošni malo-železniški družbi d. d. v Ljubljani sta bila izbrisana člana upravnega sveta Viktor Kozamernik in Karel Dermastija, vpisan pa je član upravnega sveta Ivan Krvina, poslovodja v Ljubljani.

Naše gledališče

DRAMA:

Začetek ob 17. uri

Torek, 22. aprila: Protekcija. Red B.
Sreda, 23. aprila: Trideset sekund ljubezni. Red Premierski.

V Nušičevi »Protekciji« je cela vrsta učinkovitih komičnih vlog, ki dajejo predstavi sila zabavno obeležje in odlično zabavajo občinstvo. Zasedba je tale: Peček — minister, Nablocka — Persida, Simčičeva — Draginja, Cesar — Ačim, Rakarjeva — Saveta, Gale — Svetislav, Levarjeva — Julka, Potokar — Manojlo, Slavčeva — Jovanka, Drenovec — Mladen, Daneš — Sava Savič, Presetnik — Administrator, Plut — Praktikant in Milčinski — sluga. Režiser: prof. Šest.

Abonenti reda Premierskega bodo imeli v sredo predstavo salonske igre v treh dejanjih, Alda Benedettija **»Trideset sekund ljubezni«.** V njej bodo igrali: Mira Danilova — Grazia Sinanijeva, Kralj — Piero Guarandi, Gabrijelčičeva — Geltruda Sirianijeva, Mileva Boltarjeva — Eleonora Aguzzijeva, Nablocka — Giovanna Sirianijeva, Rakarjeva — Rosina, Cesar — Cesare Siriani, Jerman — Tullio Siriani, Gregorin — Gustavo Aguzzi, Lipah — advokat Ferrini i. dr. Režija je prof. Šesta.

★

OPERA:

Začetek ob 17. uri

Torek, 22. aprila: Ples v maskah. Red Torek.
Sreda, 23. aprila: Tri stare škatle. Red Sreda.

Verdijev »Ples v maskah« je opera, ki nudi solistom in zboru učinkovite naloge. Ritmično zanimiva in melodiozna glasba podčrtava dramatično dejanje, ki vsebuje številne izredno pevne točke, v katerih imajo solisti priložnost pokazati svoje glasovne zmožnosti in pevsko in igralsko kulturo. Peli jo bodo v torek za red Torek.

»Princeska in zmaj« je naslov bajke, ki jo bo uprizorila naša Opera predvidoma ta teden za mladino. Avtor je P. Golovin, skladatelj Janko Gregorc. Bajno in zelo pisano dejanje, ki vsebuje zgodbo, kako je pogumni deček Joško (Barbičeva) premagal troglavega zmaja, bo nudilo mladini veliko užitka. Petje, ples, živali, kraljevi dvor, dvorni norček (Modest Sancin), kralj (B. Sancin), cigan (Pianecki), sojenice, sedem palčkov in drugi, bodo dali predstavi mnogo veselih in resnih prizorov.

Zbirajte kosti!

Zaradi vojnih dogodkov in s tem združenimi težavami pri prevozu surovih fosfatov iz prekomorskih pokrajin je pri nas nastalo veliko pomanjkanje fosfatnih gnojil, ki lahko povzroči nevarno zmanjšanje pridelkov krušnega žita in drugih kmetijskih rastlin. Da bi se temu pomanjkanju vsaj deloma odpomoglo, bi bilo nujno potrebno, če bi za izdelovanje fosfatnih gnojil kakor superfosfata in kostne moke, po vseh mestih in tudi po deželi začeli zbirati kosti. To je enako važno in koristno za producenta kakor tudi za konsumenta hrane. Kosti bodo zbirali zastopniki Akcijske družbe za kemično industrijo v Ljubljani, ki izdelujejo klej, iz odpadkov pa kostni zdrob za fosfatna gnojila in tudi surovo kostno moko kot neposredno gnojilo. Poleg teh izdelkov izloča omenjena tvrdka tudi maščobo, ki je neobhodno potrebna surovina za izdelovanje mila. Zato naj kosti nihče ne sežiga ali meče v smeti, temveč jih zbirajte in skrbno hranite. S tem pomagate omiliti pomanjkanje prepotrebnih gnojil in mila. Imenovana tvrdka bo zbirala kosti in jih tudi primerno plačevala. Kako bo zbiranje in oddajanje organizirano, bo še objavljeno.

Boljše brije in dalje traja . . .

Zahtevajte povsod britvico

ALCOSO

†

Dne 7. aprila 1941 je padel naš iskreno ljubljeni edini sin, oče, soprog in brat, gospod

Ivan Miklavec

akad. slikar in letalski poročnik-opazovalec

Svoj začasni počitek do prevoza v rodno Ljubljano je našel v koroški zemlji.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 22. aprila 1941.

Žalujoči:

JOSIP — oče, BARBKA — mačeha, IVANKA — žena, IRENICA — hčerka, SILVA — sestra, in ostalo sorodstvo.

Domače vesti

* **Smrt slovenskega letalca akad. slikarja Miklavca.** V Ljubljano je prispelo kratko sporočilo, da je bilo drugi dan vojne med Nemčijo in Jugolavijo dne 7. marca na Koroškem sestreljeno vojno letalo, v katerem je bil poleg pilota in strelca tudi naš ožji rojak g. Ivan **Miklavc**, letalski poročnik-opazovalec, v civilu akademski slikar, vodja ilustracijskega oddelka tiskarne »Jugobruna« v Kranju. Zapustil je poleg staršev in sestre vdovo go. Ivanko in 3letno hčerkico. Naše iskreno sožalje!

* **Poizvedba.** Kdor je služil v 1. vodu 1. čete 3. posad. bat. na Poljani pri Prevaljah ali drugače kaj ve o rez. poročniku ing. **Borisu Goetiši**, se naproša, da javi to na naslov: Anica Gostiša, Hrastnik. (—)

* **Išče se Breznik Dušan,** letalski poročnik 15. bazne čete 5. vazduhoplovnega puka N i š - aerodrom. Vsakogar, ki ga je kje videl ali kaj slišal o njegovi usodi, prosimo, naj to blagohotno čimprej sporoči njegovemu očetu Alfonzu Brezniku, Ljubljana, Aleksandrova cesta 7. (—)

* **Novi župani na Štajerskem.** V Mariboru je bil postavljen za župana odvetnik dr. Walter **Pfrimer.** Kot odvetnik v Judenburgu je bil takoj po prevratu med organizatorji društva Heimwehr, je pa kmalu pristopil k narodno-socialističnemu pokretu in je njegovo ime posebno znano izza narodnosocialistične vstaje leta 1935 v Avstriji, po kateri se je dr. Pfrimer naselil v Mariboru. — V Radgoni je bil postavljen za župana znani veleposestnik vinogradov in lastnik tvornice šampanjca g. Clotar Bouvier, za podžupana pa trgovec Joža Hrastelj.

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo

B R A M O R I N.

Navodila v drogeriji **KANC — Ljubljana,** Židovska 1.

* **Trst dobi fakulteto za pomorsko mehaniko.** Na zadnji seji tržaškega mestnega sveta je župan Ruzzier poročal med drugim tudi o akciji za ustanovitev posebne fakultete za pomorsko mehaniko na tržaški univerzi. Nedavno je rektorat tržaške province sklenil za ustanovitev in poslovanje fakultete, prispevati po 50.000 lir od 1942, zdaj pa je za županovo pobudo enako vsoto odobril tržaški mestni svet za dobo petih let od 1942 dalje. Z ustanovitvijo fakultete bo uresničena davna želja Trsta in Julijske Benečije.

* **Dravski odbor Rdečega križa naproša vse one, ki** so se vrnili z bojišč, Beograda itd., da se javijo v pisarni na Gosposvetski cesti, kjer naj sporočijo vse, kar jim je znanega o onih, ki so bili z njim na bojišču itd.

* *Zaradi pustošenja in tatvin po gozdovih* so že nekaj let uvedene objave o izvoru lesa in gozdnih proizvodov. Te objave niso potrebne za drva in les, pač pa za hmeljevke, fižolovke, mecesnove, borove in smrekove veje in vršičke ter za redko tisa. Oni, ki hočejo katero teh stvari peljati na trg v Ljubljano, morajo na svoji občini dokazati, da so naštete stvari posejali ali nabrali v svojih lastnih gozdovih, ali se pa morajo izkazati z dovoljenjem lastnika gozda. Domača občina jim nato izda objavo o izvoru lesa in gozdnih proizvodih, to objavo pa morajo predložiti v Ljubljani na mitnici, ker drugače ni dovoljen uvoz v mesto. Kdor bi ne imel objave, jim bodo pripeljane stvari zaplenjene, sami bodo pa naznanjeni občini zaradi kaznovanja. Opozarjamo tudi, naj se ljudje strogo ravnajo po zakonu o varstvu redkih in za Slovenijo značilnih ter za znanost pomembnih živali in rastlin. Po tem zakonu je namreč prav strogo prepovedano trganje, ruvanje, prodajanje, ponujanje v nakup in izvažanje murk, Blagajevega volčina, dišečega volčina, progastega, lovolistnega volčina, kranjskega jeglača, avriklja, božjega drevesca ali bodičja, planike in več drugih redkih rastlin, ki so naštete v vsaki legitimaciji Slovenskega planinskega društva. Zakon te prestopke kaznuje z globo do 1.000 din ali z zaporom do 14 dni. Zato pa na strogost tega zakona posebno opominjamo naše cvetličarje, prav tako pa tudi naše gospodinje, naj takoj opozore stražnika na grešnika zoper redki in zato dragoceni okras naše domovine. Prijatelji prirode naj na izletih varujejo našo redko floro, podivjani izletniki naj se pa zavedajo, da sosednje države z neizprosno strogostjo preganjajo uničevalce redkega in značilnega rastlinstva zato bodo pa okupacijske oblasti prav gotovo vzele v zaščito redko floro zasedenih pokrajin.

* **Praktični učiteljski izpiti** bodo pred drž. izpitnim odborom v Ljubljani v rednem terminu od 1. do 10. maja t. l. po odredbi banske uprave v Ljubljani IV. štev. 7986/1 z dne 17. aprila 1941.

* **Zdravila in zdravilni material.** One, ki so ob razsulu jugoslovanske armade našli razna zdravila, opozarjamo, da teh zdravil ne uporabljajo po lastni volji. Zdravila so v majhni in določeni količini zdravila, če pa to količino prekoračiš, je lahko za vsakega, ki jo uporablja, strup. Zato ne uporabljajte zdravil po svoji volji. Pri tej priliki opozarjamo vse tiste, ki so si prilastili ob razsulu jugoslovanske armade sanitetni, obvezilni in zdravilni material, da oddajo vse na občinskih uradih, kakor je to določeno v uredbi z dne 16. t. m.

* **Miloš, vrni se,** služba čaka! Ernest. (—)

* **Umrla je** 20. t. m. ponoči po daljšem bolehanju ga. Margareta Z u p a n č i č, roj. Jamšek. Pogreb bo 22. t. m. ob 2. popoldne v Zagrebu. (—)

Iz Ljubljane

u— **Odličen gost v Ljubljani.** Predvčerajšnjim je prispel iz Trsta v Ljubljano Ekscelenca Senator in Državni Minister gosp. Dr. Giorgio P i t a c c o. Visoki gost, ki ga naše starejše pokolenje pozna kot bivšega tržaškega župana in moža široke inteligence, je bil že prejšnje čase v Ljubljani, zato pa je bil ob sedanjem prihodu prav prijetno presenečen nad napredkom in čistočo našega belega mesta. Ekscelenca Senator in Državni Minister Dr. Giorgio P i t a c c o se je nastanil v hotelu Unionu. Njegov obisk je zasebnega značaja. Vsekakor pa so odličnega gosta že pozdravili nekateri naši ugledni predstavniki gospodarskega življenja in znanci iz predvojnih časov. Želimo, da nabere Ekscelenca Pitacco še vrsto lepih vtisov iz našega belega mesta in okolice.

u— **Smrt blage matere.** V visoki starosti 83 let je umrla v Ljubljani ga. Ivana V r i š e r j e v a, po rodu Mozetičeva, vdova po višjem železniškem inspektorju. Blaga mati je rodila deset hčera in dva sina, za katere se je trudila z zgledno požrtvovalno materinsko ljubeznijo. Zato pa je tudi bila deležna ganljive hvaležnosti svojih otrok, ki so vsi lepo preskrbljeni. Vzorno mater bodo danes, v torek, ob 17. uri spremili iz kapelice sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu. Naj se sladko odpočije po trudapolnem življenju! — Uglednim družinam izrekamo iskreno sožalje!

u— † **Dr. Fran Vagaja.** Na svojem stanovanju na Privozu v Ljubljani je včeraj zjutraj nenadoma umrl docent tehniške fakultete dr. Fran Vagaja. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo ob 16. uri z žal. Hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Dr. Volavšek J.

zopet redno ordinira

V kavarni „Nebotičnik“

dnevno koncerti od 17. — 19.

u— **Ceste v Ljubljani.** Lani je bilo v našem mestu utrjenega 17.89 m cestišča in z asfaltom zalitih 19.879 m² granitnega tlaka. Z ozirom na veliko površino cestišč in trgov so to precej skromne številke. V območju mesta je urejenih 177.710 m cest prvega reda in od tega je samo 24.960 m tlakovanih. Dolžina cest drugega reda znaša 78.700 m. V primeri z mesti v Italiji je Ljubljana, kar se tiče ureditve cestnega omrežja, precej zaostala.

u— **Spet poživljena gradbena sezona.** Gradbena delavnost je pred in med zadnjimi dogodki popolnoma zastala in je delo nekaj časa počivalo na vseh novih stavbah. Razmere pa so se že pretekli teden precej izmirile, tako da je spet oživelo delo vsaj na nekaterih večjih pa tudi na manjših stavbah v mestu. Hiše Pokojninskega zavoda so že precej časa pod streho in so sedaj pričeli hiše že čistiti ter izgotavljati notranja dela. V mestu in okolici je v gradnji okrog 100 novih gradb, po večini manjših stanovanjskih hiš in vil, na katerih so pričeli z delom danes. Največ zidajo zunaj na ljubljanskem polju, v smeri proti šent Vidu, v Dravljah, proti Posavju, precej hiš pa raste iz tal tudi na Viču. V št. Vidu gradi ljubljanska škofija veliko petnadstropno palačo, na kateri je bilo poprej zaposlenih okrog sto delavcev; delo pa je bilo popolnoma ustavljeno skoraj dva tedna. Sedaj so spet pričeli z delom in bo palača v surovem stanju dovršena že v nekaj tednih, ker so se domala vsi delavci spet vrnili. Ker so vse opekarne domala v polnem obratu, tudi ne manjka gradbenega materiala in je tako pričakovati, da bomo imeli letošnje poletje, kljub spremenjenim razmeram, precej živahno gradbeno sezono.

u— *Psi v Zvezdi* delajo veliko škodo, ker skačejo, grebejo in kopljejo po pravkar s travo posejanih gredicah. Če bi psom pustili delati tako škodo, bi v Zvezdi nikdar ne imeli lepo enakomerno zelene trate, zato pa opozarjamo lastnike psov, da morajo po Zvezdi voditi pse na vrvici. Prav veliko škodo pa delajo tudi golobi, ki pobirajo seme, zato naj pa ljudje nikar ne mečejo na gredice drobtin in kruha ter druge zrme, ker s tem samo vabijo golobe da pozobljejo pravkar nasejano seme trave. Zveste prijatelje Zvezde pa prosimo, naj sami prevzemo skrb za zeleno trato ter naj zato manj skrbne in malomarne sprehajalce opozarjajo na pse in golobe, ki delajo škodo po gredah. Mestna občina je sicer postavila v Zvezdo paznika, toda zanesemo se na prijatelje Zvezde, da pazniku ne bo treba posredovati po strogih predpisih.

u— *Ukradena kolesa.* Tatvine koles se še ponavljajo in je bilo tekoči mesec ukradenih v ljubljanskem policijskem okolišu preko 300 koles. Policiji je uspelo nekatera ukradena kolesa izslediti, mnogo koles pa so tudi našli po raznih krajih in čakajo zdaj na upravi policije svojih lastnikov. Spričo navala prizadetih sporoča uprava policije, naj se lastniki ukradenih koles zglašajo vsak dan od 10 do 11. ure dopoldne v sobi 27 kriminalnega oddelka, kjer bodo dobili vse informacije in si bodo lahko ogledali zaplenjena vozila.

u— *Vlomi in tatvine v železniških vozovih.* Pretekle dni so razni poklicni in priložnostni tatovi izvršili vrsto vlomov v železniške vozove in prizadejali škodo, državnim ustanovam in zasebnikom. Tako je bilo pred nekaj dnevi vlomljeno na gorenjskem kolodvoru v tovorni voz na stranskem tiru in so neznani storilca skoraj gotovo ponoči, iztovorili in odpeljali na škodo tvrdke »Jugoslovansko Schell d. d.« raznih olj v vrednosti 39.232 din. Nemara isti storilci so vlomili še vambulantni poštni voz Tržič-Ljubljana, ki je stal na stranskem tiru. Ukradeni so bili trije vrednostni paketi in sicer: Ruti 345 in Berlin Charlottenburg štev. 82 827.828 Paketi so iz Berlina in so vsebovali knjige in najbrž strokovna navodila za tvornico gume v Kranju. Zavoj iz Ruti pa je vseboval rezervne dele za tekstilno tovarno. Poleg tega so tatovi odnesli še nekaj poštnih predmetov. Iz železniškega voza na glavnem kolodvoru je bilo že 12. t. m. ukradenih šest novih pisalnih strojev znamk »Underwood«, »Triumph« in Continental« v skupni vrednosti 40.000 din.

u— *V tisočake gre škoda,* ki so jo prizadeli tatovi in vlomilci po stanovanjih, delavnicah, shrambah in drugod. Dober plen je odnesel drzen vlomilec, ki je pretaknil v eni preteklih noči stanovanje inž. Primožiča na Miklošičevi cesti 22 in odnesel iz nekega predala 60.000 din gotovine (tisočakih). Inž. Boris Zupan je prijavil, da mu je bilo ukradeno iz veže kavarne »Zvezda« črno pleskano motorno kolo znamke »Arde«, vredno 10.000 din. V noči na 15. t. m. je neznan tat odpeljal iz hleva na Viču št. 27 700 kg težkega, 15 let starega vola sive barve, dobro rejenega. Lastnik Franc Novak je oškodovan za okroglo 7.000 din. Z dvorišča na Tyrševi cesti štč 23. je bilo ukradeno na škodo Alojzija in Rafaela Žmuca razno mehanično orodje in aparat za avtogeno varjenje v skupni vrednosti 3.200 din. a blizu 1.000 din je bila oškodovana gostilničarka Ivanka Vidmarjeva, ki ji je bilo ukradeno iz velesejmskega paviljona nekaj posteljnega perila, dve ročni žagi in nekaj posode.

u— *V bolnišnico so pripeljali* 37-letnega delavca Janeza Škode, zaposlenega v Piatnikovi tovarni v Radečah, ki ga je doma udaril konj v glavo ter ga občutno poškodoval. Posestnikovi ženi Tereziji Fisterjevi iz Tomišlja so se splašili konji in je v najhujšem diru padla z voza ter dobila hude notranje poškodbe. Močno se je tudi poškodoval železniški delavec France Šiler z Jesenic, na katerega se je pri delu zraven železniškega viadukta vsul debel plaz zemlje. Devetletnemu posestnikovemu sinčku Antonu Dragarju iz Podgorice je vojaška patrona, s katero se je igral in po nji tolkel, razmesarila obraz.

u— **Glasbena šola »Sloga«** prične z rednim poukom po velikonočnih počitnicah v sredo dne 23. t. m. Gojenci naj pridejo k pouku po dosedanjem urniku. Ukovina se za ta mesec sorazmerno zniža. (—)

u— **Na strokovni nadaljevalni šoli za stavbne obrti** na Grabnu začne zopet redni pouk v torek 22. t. m.

u— **Trgovska strokovna nadaljevalna šola Združenja trgovcev** v Ljubljani prične z rednim šolskim poukom v četrtek 24. t. m. ob 2. uri popoldne. (—)

MORTOMOLJ

v obliki praška in tekočine varuje zanesljivo Vaša **oblačila, kožuhovino, tapecirano pohištvo, preproge itd.** Zahtevajte ga v drogerijah in specer. trgovinah. Vsa pojasnila kakor tudi sredstva zoper različno golazen v hiši, shrambah in na polju pri:

Ing. Prezelj, poobl. agronom - fitopatolog, Ljubljana, Wolfova 3/I, tel. 34-73.
Uradne ure: 8. — 12.

u— **Na II. Državni mešani meščanski šoli** v Ljubljani—Zg. Šiška se prične redni pouk 23. t. m. Vhod v šolo po stanovanjskem stopnišču. Vsi učenci morajo vrniti v začetku aprila prejeta izpričevala, ker so neveljavna! — Upraviteljstvo.«

u— **Gospodinjska šola Mladika**—Ljubljana, prične z rednim poukom dne 23. t. m. Upraviteljstvo.

UNIV. ASISTENT

dr. Sterlè Drago

specialist za notranje bolezni

ordinira v Wolfovi ulici 3 od ½2. do ½4.

u— **Enoletni mestni trgovski tečaj na liceju** nadaljuje dne 23. t. m. z rednim poukom. Gojenke naj pridejo v šolo in prinesejo izpričevala, ki so jim bila izdana.

u— **Internat Mladika**—Ljubljana, Šubičeva ul. 9, prične redno obratovati dne 23. t. m. Upraviteljstvo.

Predno greš spat čisti zobe

Sargov KALODONT proti zobnemu kamnu

u— **Ravnateljstvo državne klasične gimnazije v Ljubljani** sporoča svojim učencem in učenkam, da se pouk še ne more začeti 23. t. m., pač pa v nekaj dneh. Pričetek bo pravočasno sporočen v naših dnevnikih.

u— **Za mestne reveže** je podarilo 200 din **osebje mestnega prosvetnega oddelka,** 100 din pa gdč. **Fani in Ivanka Gestrin,** vsi v počastitev pok. učiteljice gdč. Ane Jak, mestna vrtnarija je pa v znamenje teh daril položila na krsto preprost venec. G. Alojzij Sušnik, jetniški paznik, je podaril 50 din za mestne uboge. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Pomagajmo povsod našim oblastem!

Mali oglasi

Službo dobi

Služkinjo
ki zna kuhati, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7791-1

Natakarico
sprejmem, ki zna nemško in italijansko. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7799-1

Brivskega pomočnika
dobrega, takoj sprejmem. Podbevšek, Dev. M. v Polju. 7797-1

Postrežnico
pošteno, spretno, sprejmem za dopoldne. Gledališka ulica I desno. 7773-1

Šivilje dobijo delo
na dom. Dobra plača. — Naslov pustiti pri hišniku, Gregorčičeva 12. 7778-1

Čevljarskega prikrojevalca
ki je zmožen rezati vzorce, sprejme takoj Andrej Černilec, Kranj. 7807-1

Dekle
mlado, pošteno, vajeno gospodinjskega dela — sprejmem takoj. Naslov v vseh posloval. Jutra. 7812-1

Službe išče

Bivši uradnik
s perfektnim znanjem italijanščine se nudi kot prevajalec ali instruktor. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Beograjski Slovenec«. 7785-2

Vajenci(ke)

Vajenca
sprejmem za fino krojaško obrt pri F. Iglič, krojaški atelje, Pražakova ul. 10, Ljubljana. 7798-44

Šiviljsko vajenko
sprejme takoj modni salon. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7713-44

Iščem stanovanje
štiri ali petsobno za avgust. Ponudbe in naslov na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dentist«. 7475-21a

Sobe išče

Opremljeno sobo
strogo separiran vhod, po možnosti s stopnišča v centru, iščem takoj ali pozneje. Ponudbe z navedbo cene na oglas. odd. Jutra pod »Strogo separirano«. 7804-23a

Sobo odda

Opremljeno sobo
pri križišču Tržaške in Bleiweisove oddam takoj Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7718-23

Sobo z vso oskrbo
oddam 1 ali 2 gospodoma. Na razpolago tudi kopalnica. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7788-23

Kupim

Otroški voziček
športni, zdravega otroka, rabljen, kupim. Ponudbe z navedbo cene na ogl. od. Jutra pod »Otrok«.

Prodam

Več parov čevljev
malo rabljenih, prodam po ugodni ceni, št. 38 39. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7600-6

Čevlji
Razprodajamo damske čevlje, semiš in ševro — ročno delo po nizkih cenah. Ne zamudite ugodne prilike. Prodaja samo par dni. Gsoposvetska c. 3, poleg Figovca. 7803-6

Nekaj inventarja
za špecerijsko trgovino, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7811-6

Stanovanje odda

Enosob. stanovanje
podstrešno, oddam dvema odraslima osebama. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7783-21

Stanovanja išče

Enosob. stanovanje
s kabinetom, ev. dvosobno, iščem, ne predaleč. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Državni upokojenec«. 7596-21a

Stanovanje
dvo, tro ali štirisobno, s kabinetom in kopalnico, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stanovanje«. 7793-21a

Živali

Ušel je
plav papagajček, sliši na ime »Marko«. Najditelj naj ga vrne proti nagradi. Gosposvetska 13, vrata 24. 7782-28

Ušla je
mala modra papiga. Najditelj dobi 50 Din. — Brenčič, Privoz 11, Prule. 7774-27

Radio

Prodam radio
prvovrsten Super, 5cevni za 3000 Din ali ga zamenjam za enofazni elektromotor in strižnik. O. Vesely, Stražišče pri Kranju.. 7806-9

Posest

Prodam hišo
parcelo, zemljišče, po nizki ceni. Plačilo v gotovini, event. knjižico Mestne hranilnice. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod šifro »Brzo«. 7801 20

Hišo
v Ljubljani za cca Din 500.000 brez posredovanja kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Donos vsaj 7%«. 7551-20

Kmečko posestvo
na Dolenjskem ali Gorenjskem vzamem v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Lepo posestvo«. 7795-20

Pouk

Italijansko-nemške lekcije
po metodi Toussaint - Langenscheidt, vsega 36 zvezkov, naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7796-4

Kapital

Din 70.000
posojila iščem na korentno blago. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Blago«. 7786-16

Za 600.000 Din
prodam rentabilno podjetje z veliko zalogo blaga. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velika zaloga«. 7787-16

Informacije

Poizvedba
Prosim vračajoče se avijatičarje, ako je komu kaj znanega o rez. narednika pilotu Vodišku Gabrielu, 205 eskadrila Skoplje, naj sporoči proti vrnitvi stroškov na naslov družine Vodišek, Ljubljana, Poljanska cesta 8. 7789-31

Poizvedba
Prosim naj se javi gospod iz Ljubljane, ki ve, kje je ostal Cvenkelj Leopold. Služil je 1. četa pešadijski puk kraljeve garde, Beograd, Palilula. Andrej Cvenkelj, Brezje 40, Gorenjsko. 7792-31

Iščemo Breznika Dušana
letalskega poručnika 15. bazne čete 5. vazduhoplovnega puka Niš, aerodrom. Vsakogar, ki ga je kje videl in kaj slišal o njegovi usodi, — prosimo, naj to blagohotno čimprej sporoči njegovemu očetu, Brezniku Alfonzu, Ljubljana Aleksandrova c. 7. 7790-31

Ako bi kdo kaj vedel
kje se nahaja Makso Kloboves, letalski poručnik, bil je še na veliki petek v Banjaluki. Sporoči naj na naslov Maks Kloboves, Poljane pri Škofji Loki. 7779-31

Iščemo konje, opremo in vozove.
Kdor kaj ve za eno spodaj navedenih predmetov, naj sporoči lastnikom, ali pa če osebno pripelje proti nagradi — Konj dorat velikosti 165/180-33. v 3 vod V. O. Konj Pram, rdeč velikosti 161/180-33. v 3 vod V. O. Kobila Pubica - vrana 163/176-33. v 3 vod V. O. Kobila Liza dor. zv. lis. 168/188-30 v 7 vod V. O. Kobila Dora, vrana zv. lis. 159/176 -27. žig 1376. Konj Šargo vranac 160/183-32. žig. 1375. Konj Pubi zelenko 159/173-34. konjič. divizjon. Kobila Šimla mur. bela 159/178-32. konjič. divizjon. 4 kompletne konjske opreme (komati) 2 kompletna dvovprežna vozova (teška). Lastniki: **F. Heinrihar, les. ind. d. d., Škofja Loka.** 7780-31

Svoje kolo
znamke »Opel«, evid. št. 10257, tov. št. 1486610, oddano vojaštvu na Logu, iščem. — Naznanilo proti nagradi. — Krejči, Ljubljana, Wolfova 5. 7781-31

Vojaki!
Kdo je bil začetek aprila v Bihaču in od tu v Stari Pazovi? Kdo bi vedel kaj povedati o rez. kapetanu inž. Otmar Petriču? Prosimo sporočila soprogi Laško, Weinberger, Zagorje ali Verbič, Ljubljana, Stritarjeva ulica. 7775-31

1000 Din nagrade
nudim za vsakega konja, kdor mi sporoči, kje se nahajata konj šimel št. 1332, kobila šimela 1331. Anton Deglerija, Logatec. 7776-31

39 peš. puk, I. mitralj. četa!
Gregorič Edvard, rez. kapetan II. klase, učitelj v Litiji Kdor ve kaj o njem, naj sporoči ženi v Litijo. Gregorič Marica, učiteljica v Litiji. 7772-31

Kdo ve kaj
o poručniku Francu Cvaru, ki je bil pri vozarskem bataljonu v Pragerskem, od koder je odšel proti Rogaški Slatini. — Cvar Rezka, Sodražica. 7809-31

Jože Ravnikar
šofer - redov, dodeljen 40. p. p. je 8. aprila ob 10. dop. odpeljal z avtomobilom št. 2/342 iz Ljubljane v Novo mesto nekaj gospodov častnikov in se do danes še ni vrnil.
Kdor bi ga bil v Novem mestu kaj videl ali vedel, kam je iz Novega mesta krenil, se prav vljudno naproša, da sporoči to trgovini Ravnikar, Pogačarjev trg 3. 7808-31

Prosim šoferja
Prosim šoferja tovornega avtomobila bivše velocipedske čete Vižmarje, da mi nujno sporoči na spodnji naslov, kje je odložil moj vojaški kovčeg pri vožnji iz Kozjega v Ljubljano. — Mravlje Milan, Ljubljana, Pleteršnikova 21. 7805-31

Prosim občine
ali privatnike, naj mi javijo proti dobri nagradi sledeče konje: **Fuks** (belogriv), velika bela lisa na glavi, leva zadnja noga znotraj bela, na desni prednji žig štev. 1206, star 6 let. **Konj** (zelen šimel), visok 158 na levi nogi žig št. 593 z opremo. **Rujav konj** (bram), leva zadnja noga nad kopitom bela, na hrbtu bela lisa, na čelu zvezdica, žig št. 703. Vsi konji so dobro rejeni. Joško Jelačin, Rudnik, Ljubljana. 7802-31

Kobila
(št. 111) oddana 28. III. v Pilani 1 Škofja Loka, se dobi pri Šinkovec Lojze, Kolezija, Mencingerjeva ul. 19, od 11. do do 1. ure, Ljubljana. 7813-31

Dopisi

Gospod
srednjih let, išče prijateljstvo skromne dame, lepega značaja. Izkoriščevalke izključene. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Duševna lepota«. 7683-24

Ženitve

Znanja želi
35 letni gospod z gospodično, prijetne zunanjosti — slika zaželjena — Samo resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Harmonija«. 7810-25

Razno

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Italijanska opera v Ljubljani pred 200 leti

Diletantje iz najuglednejše aristokratske družbe

Kdo je nastopal kot pevec in igralec v operah iz leta 1666. in 1700.? Za drugo izmed predstav ni v tem pogledu nobenih podatkov. O prvi pa pravi Valvasor, da je bila »von etlichen Landschaffts-Bedienten ... praesentiret«. Da ti »Bediente« niso služinčad, je jasno. V začetku X. knjige opisuje Valvasor upravo dežele Kranjske, našteva dostojanstva, urade in službe in jih deli na one, ki so odvisne direktno od deželnega kneza, in tiste, ki jih zasedajo po svoji izbiri deželni stanovi. Po vsej priliki misli Valvasor s svojimi »Landschaffts-Bedienten« te stanovske nameščence, ali bolje, od stanov izvoljene funkcionarje. Ti »uslužbenci« pa so bili po večini gospoda, plemiči, in kar je bilo drugih, so morali vsekakor biti zelo izobraženi in ugledni možje. To mesto pri Valvasorju je treba torej tako razumeti, da so v italijanski melodrami leta 1660. nastopili diletanti iz najuglednejše ljubljanske, oziroma kranjske družbe. Da so ti znali dovolj italijanski, je verjetno, če pomislimo na dolgo vrsto italijanskih imen med kranjskim plemstvom in ljubljanskim meščanstvom v Valvasorjevi dobi, pa na številno mladež, ki je posečala Italijo in njeno univerzo. Bolj kočljivo je moralo biti vprašanje petja v melodrami. Toda navdušeni diletantje navadno niso preskrupulozni v pogledu svoje tehnične priprave. Razen tega so si oni iz leta 1660. za kako pevsko težjo vlogo morda preskrbeli pomoč poklicnega gledališkega igralca, podobno kakor so njihovi potomci dobrih sto let kasneje po potrebi pritegnili v svoj krog gledališkega strokovnjaka.

Prva italijanska družina pri nas

Prva, nedvomno ugotovljena pojava italijanske opere pri nas torej ne pomeni neobhodno, da so se istočasno pojavili v Ljubljani tudi italijanski igralci. Glede predstave iz leta 1700., ki se je tudi vršila v Knežjem dvorcu, pa ostaja vprašanje odprto. Morda so spet nastopili plemiški diletanti, lahko pa tudi, da je knez najel kako italijansko družino »operistov«, ki je bila na potu skozi Ljubljano. Vsekakor je bila to prireditev za povabljene goste, ki ni bila dostopna širokemu občinstvu. To velja tudi za predstave v letih 1701. in 1705., o katerih ne vemo niti, kaj so igrali, niti v katerem jeziku. V zvezi z drugo — o priliki poroke knezove hčere — čujemo, da je bilo na obed povabljeno 130 oseb. Skoraj nato pa namesto diletantskih prireditev, namenjenih ozkemu krogu aristokratskih gostov, ugledamo v Ljubljani italijanske družine poklicnih igralcev, ki prirejajo enako kakor nemški komedijanti serije predstav v javnih, širokemu občinstvu pristopnih lokalih. Thalnitscherjevi anali poročajo v februarju 1709: »Diesen Fasching war nebst an der Lustbarkeiten täglich am Rathaus ein welische Comedie präsentiert. Wobey sich fast alzeit der Fürst von Portia zu gegen gefunden.«

To je prva zanesljiva vest o italijanski gledališki družbi v Ljubljani. Igrala je vsaj tri tedne v mestni hiši, v stari, saj je bila nova postavljena šele leta 1717. Predstave niso mogle biti slabe, če je bil knez Porzia stalen gost pri njih. Kaj so igrali, ali opero ali dramo brez muzike (v tem primeru pač commedia dell' arte), o te nimamo pojma. Od leta 1709. dalje so bile italijanske pevske in igralske družine precej pogosti gostje pri nas.

Trije ledeni svetniki

Vsako leto doživljamo spomladi vrsto mrzlih dni, ki mile pomladne sapice nenadno preženejo ter prinašajo — vsaj v marcu in aprilu — za kratek čas sneg in zmrzal. Najmanj očitno se pojavljajo ti povratki zimskega vremena v marcu, ki je tako le prehodni čas od zime na poletje. Dosti neprijetneje občutimo mrzle severne vetrove v aprilu, a tudi v tem mesecu so zimski povratki še

kolikor toliko normalni,

ker spadajo tako rekoč k aprilskemu vremenu z njegovimi muhastimi preobrati. Da pa se pojavljajo mrzli vali tudi v maju, ko že vse brsti in zeleni in da se pojavljajo z nočnimi slanami, se nam ne zdi več tako normalno. Če pa zasledujemo vzroke teh vdorov polarnega mraza, dobimo prav »zadovoljivo« razlago za ta pojav, ki nastopa s skoraj neizogibno točnostjo. Zapiski številnih evropskih vremenskih postaj kažejo, da so mrzlotne dobe v pomladi

čedalje krajše

in da trajajo v maju običajno samo kratek čas, pogostoma en ali dva dni. Vzrok za to je v naslednjem:

Evropska celina, ki se je bila pozimi hudo ohladila, je spomladi, posebno v marcu in aprilu, zavoljo čedalje višjega sonca in čedalje daljših dni deležna razmeroma hitrega ogretja na svoji površini in s tem v ozračnih plasteh nad površino. Ker pa temperatura morja, torej severnega Atlantskega oceana, Severnega in Vzhodnega morja, zlasti pa Ledenega morja, kjer plovejo ta čas še velikanske mase ledu, le

zelo počasi narašča,

nastejajo spomladi med kopnino in morjem čedalje večje temperaturne razlike, ki silijo od časa do časa do pogostoma nenadnega izenačenja nasprotij. To se zgodi večinoma z vdorom mrzlih zračnih tokov, ki prihajajo od Ledenega morja preko Britskih otokov, Skandinavije in Severnega morja v Zapadno in Srednjo Evropo. Tako nastajajo tukaj temperaturne spremembe za pet do petnajst stopinj. Po vdoru mrzlega zraka doživljamo običajno

jasno vreme in v nočeh,

ki sledijo, se temperatura ob tleh zniža do bližine ledišča, neredko pa nastane tudi slana. Ob posebno energičnih vdorih mrzlega zraka nastopajo v tem letnem času ob tleh še temperature petih do desetih stopinj pod ničlo, kakor je bilo to na primer leta 1935. V jasnem in tihem vremenu nastopajo lahko posebno v plasteh, ki so ob tleh, velike razlike. Tako je mogoče, da izmerimo v višini 2 m, torej v višini, kjer se splošno vršijo meteorološke meritve, temperature

ene do dveh stopinj nad ničlo,

istočasno pa so tla pokrita s hudo slano. Razlike znašajo lahko do šest stopinj. Čim jasnejše je vreme, tem večja je seveda nevarnost nočne slane, a če ni vetra, je ta nevarnost največja ob tleh in že nekoliko metrov više zelo pojema, tako da so večja sadna drevesa manj ogrožena kakor mlade rastline in grmi.

Ker je mrzli zrak težji, obleži v mirnem vremenu vedno v bližini tal in se pretaka počasi v nižje predele. Tako se zgodi, da se v goratih krajih doline in globeli

napolnijo z mrzlim zrakom

in so potem najbolj izpostavljene nevarnosti mraza. Za višje lege je nevarnost le tedaj velika, če vdere arktični zrak z močnejšimi snežnimi meteži, tako da pade tudi v višinah temperatura ponoči do ničle. Vihar in snežno breme predpostavljata tedaj seveda še posebno nevarnost. Dobro je le to, da je rastlinstvo v višjih legah v tem času v svojem razvoju še daleč za rastlinstvom v nižavah.

Povratki mraza, ki jih doživljamo pri nas vsako pomlad, niso omejeni na Srednjo Evropo, temveč so pojav,

ki objema vso celino.

Čeprav se ne pojavljajo strogo v dneh »ledenih svetnikov« vendar pa se jih drži neka stalnost, ki se izraža celo v mnogoletnem povprečju ozračne temperature. Dnevi med 10. in 13. majem kažejo celo v stoletnem povprečju temperaturni upadek do ene stopinje. Čeprav nastopajo »ledeni možje« včasih malo prej, včasih malo pozneje, vendar je njih pomen za vremenska dogajanja tako velik, da jim je ljudski jezik z vso pravico dal

posebno ime.

VSAK DAN ENA

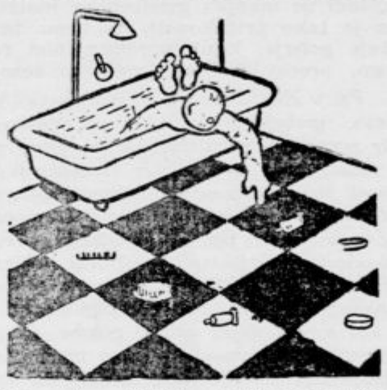

Kadar ostane šahist predolgo v kopeli . (»Tidens Tegn«)

Inserirajte v „Jutru“!

Hiša na tekočem traku

V Ameriki jo sestavijo v borih dveh urah

Iz Amerike poročajo, da je mogoče tam za 2700 dolarjev kupiti popolnoma novo hišo, ki ti jo na tovornem avto zloženo pripeljejo tja, kamor jo želiš postaviti, in ti jo montirajo v treh dneh. Po nekoliko dneh se lahko vseliš vanjo in začneš uživati ves njen »novodobni komfort«, od električne razsvetljave in električne kurjave do vodne napeljave in kopalnice. Kakor je v Ameriki navada, ni potrebno, da bi vso vsoto plačal na roko. Tvrdke, ki izdelujejo in postavljajo takšne hiše, se zadovoljujejo z naplačilom 300 dolarjev in mesečnimi obroki po 15 dolarjev. Za hipoteke prevzame jamstvo država. Kakšne so te hiše na tekočem traku?

Njih temelji so iz betona in jih napravijo nekoliko dni pred instalacijo hiše. Stene so iz stisnjenega lesa in te stene se dado postaviti, ne da bi potrebovali en sam žebelj. Nekoliko delavcev sestavi vso notranjščino v dveh urah, streha se itočasno pokrije z bakrenimi ploščami. V kupni vsoti je zapopadena električna instalacija s svetiljkami, dalje oprema kuhinje, kamin in okenske police, ki jih tvrdka okrasi celo s cvetlicami.

Takšne zgradbe na hitro roko v Združenih državah nikakor ne spadajo med redkosti. Tako imajo samo v državi Indiani že več sto tisoč takšnih hiš, ki imajo po tri do osem sob. V eni sami tovarni izdelajo na teden tucat zložljivih hiš. Njihovi kupci so deležni seveda tudi jamstva za primer kakšnih konstrukcijskih napak.

ANEKDOTA

Angleškega pesnika Miltona so znanke zelo grajale, ker ni dopustil, da bi se njegove hčere učile tujih jezikov. Milton jim je odvrnil:

»Mislim, da je en jezik popolnoma dovolj za žensko, časih je še ta preveč!«

Uničeno izvirališče kobilic

Tako zvano srednjeazijsko ognjišče kobilic ob izlivu Amudarje v Aralsko jezero so po neki vesti iz Samarkanda dokončno uničili. Odprava 230 mož, ki je razpolagala z 18 letali in tucati avtomobilov, je potem, ko je temeljito raziskala nad sto aralskih otokov na površini kakšnih 500 tisoč hektarjev s strupenimi snovmi pokončala vso kobilčno zalego. Gre za velikanska vališča znanih azijskih kobilic, ki so v milijonskih rojih vsako leto uničevale srednjeazijska polja. Delo je trajalo štiri leta

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah
CERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica
8-34

TEL. 2951
DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Strojno podjetje
Ing. Borštnar
štev. 18
IZDELUJE
VODNE TURBINE
žage - mline - transmisije - dvigala itd.

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

STAMPILJE
ETIKETE
ORA VER
Telef. 25-23
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA UL. 2
Novi naslov: Frančiškanska ul. 8.

Kupim
VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE-SAFIRJE-RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos EBERLE
LJUBLJANA TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Umrl je naš ljubljeni soprog, dobri oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Dr. ing. Vagaja Francé

univerzitetni docent

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu.

LJUBLJANA — JESENICE, dne 21. aprila 1941.

Globoko žalujoče rodbine
VAGAJA

Umrla nam je v 83. letu starosti naša draga in nadvse ljubljena mama in stara mama

Ivana Vrišer roj. Mozetič

vdova v. žel. inšpektorja

Pogreb bo v torek, dne 22. t. m. ob 17. z žal — kapelice sv. Andreja — na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v soboto 26. t. m. ob pol 8. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 20. aprila 1941.

IDA, MARIJA, ROZA, ELZA, MERCEDE, ANA vd. ŠUBIC, HELENA, LEA, LALY, ERVINA — hčerke LUDVIK, RUDI — sinova; EDI ANTOSIEWICZ, ANTE OPAŠIČ, ARTUR DE POLLI, ANTE MUČALO, JOŠKO BIBER, ANTON BOHINC, IVAN BIZJAK, MIRAN PETROVČIČ — zetje, vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo, NELLY vdova WRISCHER, OLGA in MICI — snahe.

Odšel je v večnost bivši ravnatelj Uzajemne zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi gospod

dr. h. c.

Ivan Hribar

minister n. r., senator, bivši pokr. namestnik itd.

Njegova dela bodo ostala v trajnem spominu!

Ljubljana, 19. aprila 1941.

Banka „Slavija“ v Pragi
Banka „Slavija“ v Ljubljani

H. Adams:

51

Daisy in Rosemary

Roman

»Doran ima docela prav,« je rekla Alisa. »Ti, Amy, potrebuješ najprej miru. Naj bo hišno osebje še tako dobro izvežbano — vodstvo velikega gospodinjstva je vendarle naporna stvar, in razen tega so obiski, ki jih naši živci ne prenašajo. Mislim, Amy, da ni bilo zelo pametno, da si povabila Verdonove. Nič slabega ne maram reči o njiju, a zdi se mi, da sta te v duhovnem oziru močno utrudila... saj veš, kaj mislim. Poleg tega pa še te strašne neprijetnosti! Sama veš, kako žal nama je vsega tega.«

Gospa Carterjeva, ki je bila zatopljena v svoje lastne misli, je komaj odgovorila, in znana reč je, da enostranski pomenek hitro zaspi. Opravičila se je, da jo glava boli, ter odšla v svojo sobo. Zakaj je tako poparjena, si sama ni mogla razložiti. Žalostila se je zaradi izgube svojega lišpa in zaradi izgube miniatur, a to se ji je zdelo v sedanjem trenutku malone postranska stvar. Nekaj jo je težilo, ležalo ji je na duši kakor mnogo stotov težko breme... ali pa kakor slutnja bližajoče se nesreče. Z globokim vzdihom si je potegnila z roko čez oči in se spustila v naslanjač. Morda je bila že zadremala, ko jo je splašilo trkanje na vrata.

»Prosto.«

Pongica je stala na pragu, oblečena, kakor da je bila zunaj, in njen obraz je bil videti razburjen.

»Vas smem za trenutek motiti, gospa Carterjeva?«

»Da... kaj pa je?«

»Nekaj... zastran Gertrude in malega Dorieja. Saj najbrže nič ne pomeni, ali... prav res da ne vem, kje sta. Ves čas ju že iščem, pa ju ne morem najti. Mislila sem, da je bolje, če vam... takoj povem.«

Njene besede so bile zmešane in njeno razburjenje večje, nego je hotela pokazati. Gospa Carterjeva je poskočila.

»Kaj hočete reči? Mar je šla Gertruda sama z malim Doriejem? Zakaj niste šli z njima?«

Tedaj je Pongica jecljaje povedala vse. Dekleti sta vsak dan po čaju peljali malčka na izprehod in to zmerom po isti poti, ki je vodila med majhnim gozdičem in travnikom. Malček je tolikanj rad gledal mnogoštevilne zajce in kunce, ki so se tam pojavljali.

Ker se je zbirala nevihta, sta bili sklenili, da ne pojdeta predaleč, in sta hoteli pravkar kreniti na pot, ko je gospa Gasterjeva poprosila Pongico, naj ji nekaj zašije. Pongica je pustila Pingico, da je šla naprej, opravila šivanje in zravnala gospe Gasterjevi še nekaj oblek, da si jih položi v kovčeg.

»In potem, gospa Carterjeva, sem stekla semkaj, po poti, ki jo navadno ubereva... in je nisem mogla najti. Tekla sem mnog dalj, nego sva kdaj šli doslej, nato pa po drugi poti nazaj, a videti ni bilo nikogar. Nato sem pomislila, da se morebiti po kaki drugi poti vračata domov, a tudi tu je ni bilo. Seveda, zgoditi... zgoditi se ni moglo nič, ali... ali mislila sem, da je bolje, če vam takoj povem...«

Gospa Carterjeva je planila iz sobe in srečala na hodniku gospo Gasterjevo.

»Kaj naj zdaj storim?« je v obupu vzkliknila, ko je v zmedenih besedah povedala sestrični vznemirljivo Pongičino novico. »Za Boga, kaj naj storim... ta mah, ko ni nikogar doma?«

»Pomiri se,« ji je prigovarjala Alisa, »Gertruda ni mogla iti daleč. Kato sem zadržala samo nekaj minut...«

»Dalj ko pol ure, gospa Gasterjeva,« je popravila Pongica.

»Oh, nesmisel,« jo je Alisa rezko zavrnila. »Nekaj minut, kakor sem rekla. Gertruda je najbrže ubrala drugo smer, to je vse. Sama bom pogledala.«

A v tem, ko je še govorila, se je izsula nevihta. Težke, debele kaplje so jele padati, in kmalu je lilo kakor iz vedra.

»Takoj hitite po gospoda Billa,« je gospa Carterjeva zaklicala dekletu, sama pa je z Aliso stekla k hišnim vratom. Tam se je sicer pravkar ustavljal avtomobil, iz katerega je skočil gospod Gaster.

»V zadnjem trenutku,« je vzkliknil in planil po vhodnih stopnicah navzgor. »To vam je neurje! Ali so se drugi že vrnili?«

»Gertrud in Dorie sta izginila,« je zatarnala gospa Carterjeva. »Mihael, za Boga, povej, kaj nam je storiti.«

»Ni ju še? Najbrže sta šla kam vedrit. Boljšega ob takem vremenu nista mogla storiti.«

»A ploha se je pravkar ulila... njiju dveh pa že dalj ko uro ni doma.«

Tedaj je pridirjal po stopnicah Bill. Dekle mu je bilo že povedalo, kaj se je zgodilo.

»Vaš voz vzamem in ju pojdem iskat.«

Žareč blisk in sočasni grom sta podčrtala njegove besede. Tudi če se ne bi bilo zgodilo dekletu in malemu Dorieju nič drugega — v takšni nevihti ju niso smeli pustiti zunaj.

»Pongica naj se pelje z menoj,« je Bill dodal. »Ona ve, v katero stran je šla Pingica z dečkom. Vi, gospod Gaster, vzemite s Smithom drugi voz.« Toda zamudil je še nekaj minut, kajti pripeljal se je gospod Carter, ki mu je Bill z naglimi besedami povedal, kako in kaj. Nato sta se Bill in Pongica odpeljala.

»Nič ne skrbi, Amy,« je Doran tolažil ženo. »Z Doriejem je gotovo vse v redu, in trohica dežja mu tudi ne more škoditi. Gertruda je videla, da se zbira nevihta, in je stopila kam vedrit. Kar lezi, Amy, saj veš, da te nevihta vselej razburja.«

Čeprav ji je skušal utajiti, kar je v dnu srca čutil in česar se je bal, uboga teta Amy vendar ni našla miru, ko sta jo mož in Gaster pustila sámo. Ne meneč se za ploho, ki jo je močila, za šviganje bliskov in bobnenje groma, je stala pred hišnimi vrati in se strahoma ozirala po njih, ki naj bi ji vrnili malega Dorieja.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.